

Kohalik omavalitsus turvalise elukeskkonna loojana: turvalisuse kavandamine ja võimekuse arendamine.

STAK-i üks olulisi tegevusi suundi on: [Kujundada kohalikest omavalitsusest turvalisust toetava elukeskkonna põhisuunaja](#). Selle toetamiseks pakub Siseministeerium järgnevatel aastatel KOV-idele võimaluse osaleda tegevustes, mille [eesmärk on muuta turvalisuse valdkonna kavandamine tõhusamaks](#).

ESF kaudu on aastani 2027 planeeritud 3,1 miljonit, millest toetatakse KOV-e - koolitused, nõustamine, heade kogemuste jagamine, uute sekkumiste ja töövahendite kohaldamine ning nende kasutuselevõtu rahastamine.

SIM pakutavast toest saab KOV järgmist kasu:

- tekib ühtsete arusaamiste ja eesmärkidega meeskond turvalisuse kavandamiseks;
- tekib tervikpilt turvalisust mõjutavatest probleemidest ja juurpõhjustest;
- algatatakse süsteemsed tegevused, mis on mõjusad turvalisema elukeskkonna tagamisel.

Kontseptsioon

2021 aastal valmis koostöös partneritega maakondade turvalisuse nõukogudest, maakondlikest arendusorganisatsioonidest, kohalikest omavalitsustest, Politsei- ja Piirivalveametist ning Tervise Arengu Instituudist, Justiitsministeeriumist, Haridus- ja Teadusministeeriumist, Sotsiaalministeeriumist, ning Rahandusministeeriumist [kontseptsioon „Kohalik omavalitsus turvalise elukeskkonna loojana: turvalisuse kavandamine ja võimekuse arendamine“](#), mis on aluseks turvalisuse valdkonna arengu toetamisele ja edendamisele KOV tasandil. Kontseptsioon annab suuniseid, mis on abiks spetsialistidele, poliitikakujundajatele, otsusetegijatele jt, kellest sõltub turvalise elukeskkonna kujundamine kohalikul tasandil. Teisisõnu liigub Siseministeerium maakondlike võrgustikutöö edendamisest ja toetamisest edasi KOV tasandile.

Siseministeeriumi toetatavad tegevused

Siseministeeriumi toetatavad tegevused näevad ette, et KOV on valmis võtma kasutusele kontseptsioonis pakutud soovitused ehk [turvalisuse tegevusmudeli](#). Soovituste koostamisel on võetud aluseks juhised ja tööriistad, mille Soome siseministeerium on Soome KOV-idele andnud. Lisaks on mudeli loomisel võetud arvesse tõendus põhise programmi „Hoolivad kogukonnad“ struktuuri ja loogikat. Kontseptsioonis on kirjeldatud üldised põhimõtted, mis vajavad kohaldamist vastavalt iga omavalitsuse eripärale ja võimekusele (nt KOV-i suurus, ressursid, probleemide ulatus jne). Esmalt tehakse KOV-is selgeks, mis koostöövormid on juba kasutusel: milline on turvalisuse juhtrühma ja tegevused, milliseid turvalisusteemasid lahendatakse ja ennetatakse eri võrgustikes ning kuidas on korraldatud turvalisuse kavandamine. Alles seejärel saab hakata rajama uusi kohaliku tasandi võrgustikke ja juhtrühma või võimestama ja ümber korraldama olemasolevaid ning rakendama soovitusi praktikas.

Turvalisuse tegevusmudeli rakendamiseks valib SIM igal aastal kuni neli uut KOV-i, keda vastavalt selle kasutuselevõtuks toetakse. KOV-ide valiku kriteeriumid töötatakse välja koos MTN-iga.

Koolitused ja heade kogemuste vahetamine lähtudes väljakutsetes kohalikul tasandil

1. **Viiakse läbi ennetuskoolitused**, et ühtlustada kohaliku tasandi võrgustiku ja juhtrühma liikmete arusaamu ennetusest ning suurendada oskusi tulemuslikke tegevusi planeerida ja ellu viia. Seda põhjusel, et ennetustegevuste kavandamisel ja elluviimisel jääb sageli puudu tõendus- ja mõjupõhisusest. Mitu laialt levinud ennetusviisi on uurimisel osutunud ebapiisavaks või suisa kahjulikuks ning tehakse tegevusi, mille mõju ei ole teada.
2. **Toimuvad laste juhtumikorralduse mudeli koolitused**, mille tulemusel suurenevad teadmised ja oskused, kuidas abi vajavaid lapsi parimal moel toetada. Hetkel on teada, et Eestis tervikuna ei ole tõsiste käitumisprobleemidega laste abi saamine piisavalt süsteemselt ja vajaduspõhiselt korraldatud.
3. **Viiakse läbi STAD-metoodika koolitused alkoholiga seotud kahjude ja riskikäitumise vähendamiseks**. STAD on üks väheseid kogukonnapõhiseid lähenemisi, mis on aidanud märgatavalt vähendada alkoholi liigtarbimist, alaealiste alkoholi tarvitamist ja alkoholiga seotud vägivaldasüütegusid. Täna saab välja tuua, et jääb puudu süsteemsest lähenemisest ja koostööst võrgustikes, mistõttu kannatab tegevuste planeerimine ja elluviimine ning jääb saavutamata ühistegutsemisega kaasnev täiendav mõju.
4. Maakondlike turvalisusnõukogude ja piloteeritavate KOV-idega otsime lahendusi, kuidas jõuda tegevusega nende KOV-ideni, kuhu SIM toetatavate tegevustega käesoleval perioodil ei jõua. Teisisõnu on ettenähtud heade kogemuste vahetamised. Sellega proovime lahenda olukorda, kus KOV-id tajuvad turvalisuse valdkonda erinevalt, mistõttu on tegevused kavandatud ebahühtlaselt.
5. Jätkame maakondliku tasandi võrgustikutöö arendamise ja toetamisega.

SIM toetatavate tegevuste oodatav tulemus

- KOV võtab konkreetse rolli ja vastutuse turvalisuse loomisel, sealhulgas ennetustegevuste planeerimisel ja elluviimisel kogukonnas. Turvalisuse valdkonna tegevused on süsteemselt planeeritud ning kirjeldatud KOV tegevuskavas ja toimub regulaarne valdkonna seire ja arendamine.
- KOV rakendab tegevustes võrgustikupõhist lähenemist ja lähtub valdkondadeülese ennetuse põhimõtetest. Tõhusa ennetustöö elluviimise tulemusel vähenevad nii inimeste riskikäitumine kui ka sellega seotud kulud. Väheneb noorte korduvate rikkumiste toimepanemise tõenäosus.